UIT DIE PEN VAN DIE CEO'S (13/25)
(Volg my op X justchad_cga)
Boitshoko Ntshabele en Justin Chadwick 28 Maart 2025

"Don't watch the clock; do what it does. Keep going." Sam Levenson

2025 SUID-AFRIKA SITRUS SKATTING VRYGESTEL

Voor die amptelike aanvang van die 2025-sitrusuitvoerseisoen in April, het die Variëteits-Fokusgroepe van die Citrus Growers' Association of Southern Africa (CGA) hul voorspelde volumes wat vir uitvoer in die komende seisoen beskikbaar is, vrygestel. "All available data project exports that are in line with the five-year average, which means there will be sufficient fruit for our global markets. The outlook suggests no oversupply or undersupply," sê Gerrit van der Merwe, voorsitter van die CGA.

Oor die algemeen lyk die gehalte van die vrugte vir 2025 uitstekend te wees. Die uiteensetting van verskeie variëteitskattings dui op 'n gebalanseerde seisoen wat voorlê.

Die huidige voorspelling is dat 32,9 miljoen 15 kg kartonne suurlemoene na sleutelmarkte uitgevoer sal word, wat 'n afname van 5% vanaf verlede jaar verteenwoordig. Skattings vir sitrusproduserende streke in die Sondagsriviervallei, Senwes (Marble Hall en Groblersdal), Boland en Patensie, is almal af, maar Hoedspruit sal na skatting sy suurlemoenproduksie verhoog. Daar is reeds begin om vroeë suurlemoene na oorsese markte te stuur, veral na die Midde-Ooste, Rusland en Kanada.

Syfers vir Nawel- en Valencia-lemoene sal na verwagting vanjaar hoër wees. Voorspellings toon 'n toename van 5% in uitvoervolume vir Nawel-lemoene, teen 26,1 miljoen 15 kg kartonne beskikbaar vir verpakking. Die Lemoen-fokusgroep het vir die eerste keer skattings in Vroeë/Mid-nawels (11,34 miljoen kartonne) en Laat-nawels (14,75 miljoen kartonne) verdeel, om *tracking* te verbeter. Verlede jaar het ongewone weersomstandighede soos vloede in die Wes-Kaap en ryp in Limpopo Nawel-uitvoere beïnvloed, maar, as die weer dit toelaat, sal volumes na verwagting in 2025 verbeter.

Na vier jaar van effense dalings in Valencia-lemoensyfers, sal uitvoer waarskynlik in 2025 verbeter. 'n Toename op 2024-syfers van 6% tot 52 miljoen 15kg kartonne word geprojekteer. Die moontlike impak van versappingspryse op hierdie syfer is nog nie kwantifiseerbaar nie. Verlede jaar het buitengewone hoë plaaslike verwerkingspryse die uitvoer van Valencia-lemoene onderdruk.

Daar word ook voorspel dat pomelo-uitvoere sal toeneem. Die groeisyfer van 6% kom neer op 13,5 miljoen kartonne van 17 kg. Die piektydperk vir Pomelo-uitvoer sal na verwagting tussen middel April en middel Mei wees. Die Pomelo-fokusgroep begin ook hierdie seisoen met 'n nuwe bemarkingsprojek, wat daarop gemik is om 'n toename in Pomelo-verbruik onder 'n jonger teikengehoor in die Europese mark te dryf.

Twee vroeë mandarynvariëteite toon stabiliteit in aanbod. Die Satsuma-seisoen sal waarskynlik weer, soos in 2024, naby die 1,8 miljoen 15 kg kartonne-kerf sluit. Die Nova-seisoen toon 'n effense afname van 2% tot 4,5 miljoen 15 kg kartonne. Die derde vroeë mandarynvariëteit, Clementines, bied 'n stewige toename van 10%, met uitvoere wat na verwagting tot 5,4 miljoen 15 kg kartonne sal toeneem.

Die skattings vir lááte mandarynvariëteite sal eers volgende maand gemaak word wanneer meer akkurate produksiedata beskikbaar is.

Langtermyn-projeksies toon steeds dat, as alle rolspelers saamwerk om uitdagings die hoof te bied, die bedryf sy teiken van die uitvoer van 260 miljoen kartonne teen 2032 kan bereik, en in die proses 100 000 nuwe werksgeleenthede kan skep. Twee van die grootste uitdagings om hierdie teiken te bereik, bly gebrekkige spoor- en hawe-logistiek en die Europese Unie se onnodige fitosanitêre (plantgesondheid) maatreëls rakende Sitrusswartvlek (CBS) en Valskodlingmot (VKM).

"The CGA is grateful for progress made by Transnet in terms of equipment acquisitions at ports, but the only long-term way to achieve the needed efficiency is through the structural change that only Private Sector Participation can bring," sê Mitchell Brooke, die CGA se logistieke ontwikkelingsbestuurder. 'n Onlangse studie deur die Buro vir Voedsel- en Landboubeleid (BFAP) het bevind dat die totale koste van ondoeltreffende logistiek vir die sitrusbedryf R5,27 miljard per jaar beloop.

Die EU se handelsbeperkende en onwetenskaplike maatreëls oor CBS en VKM is die fokus van twee historiese sake by die Wêreldhandelsorganisasie se handelsgeskilliggaam. "We hope for swift progress on the cases, but disputes like these take time. We remain optimistic for the issue to be finalised before the 2026 season. Every season the measures cost SA's growers no less than R3.7 billion, keeping especially emerging growers out of the EU market," sê Justin Chadwick, uittredende HUB van die CGA.